

denne Lov omtalte Huse for Fremtiden ikke vil kunne nedlægges. Loven af 1902 omhandler overhovedet slet ikke Fæstepligten, men kun det, at Huse, som har været bortfæstede fra 1850 til 1903, fremtidig ikke kan nedlægges. Derom synes det ærede Medlem altsaa at være fuldkommen uvidende. Hans Motivering for ikke at kunne tage flere Huse med i dette Lovforslag er da saa slet, som den overhovedet kan tænkes at være.

Men det ærede Medlem gjorde sig skyldig i en lige saa stor Fejltagelse, og jeg skal i saa Henseende, da hans Tale nu foreligger i Fortrykket, tillade mig at oplæse en Passus af denne Tale. Det ærede Medlem siger: „og det er naturligt, at der blandt Fæsterne er en stigende Misfornøjelse“ — det ærede Medlem har altsaa haft Lejlighed til at følge denne stigende Misfornøjelse — „med Bestemmelsen i Loven af 19. Februar 1861 § 2, hvorefter hver tiende Gaard, hver tiende Tønde Hartkorn kan indtages til Hovedgaardens Drift. Alene denne Bestemmelse i Loven af 1861 synes mig saa uretfærdig, at den berettiger til snarest muligt at faa Loven af 1861 sat ud af Kraft“. Det ærede Medlem ved altsaa aldeles ikke noget om, at Loven af 1861 er sat ud af Kraft i 1872. Det ærede Medlem er en stor Fremskridtsmand, men paa dette Omraade har han dog ikke fulgt ret godt med Tiden. I 1872 blev Loven af 1861 sat ud af Kraft. Loven af 1872 indeholder — hvad det ærede Medlem maaske ikke ved, det maa jeg formode — en Bestemmelse om, at der indenfor visse Perioder skal være solgt visse Procentdele af Fæsteejendommene, og at det skal være afsluttet i Aaret 1900, indtil hvilken Tid der fra vedkommende Gods skal være afgivet 90 pCt. af Bøndergodset. For saa vidt dette er Tilfældet, gives der Godsejere indtil Aaret 1900 en Ret til at inddrage en vis Procentdel af det saaledes bortsolgte Bøndergods. Loven af 1861 blev altsaa afløst af Loven af 1872, og naar det ærede Medlem fra Fredensborg har følt — hos Fæsterne — en stigende Misfornøjelse med Bestemmelserne i Loven af 1861, maa han være i Besiddelse af en finere Følelse og nøjere Kontakt med Fæsterne, end man vist kan tænke sig, at noget andet Medlem af dette Ting har. Det ærede Medlem er gaaet saa grundigt i Vandet paa dette Spørgsmaal, som man overhovedet kan tænke sig, idet Retten til at inddrage Gaarde siden 1900 slet ikke har eksisteret. Den Følelse af stigende

Misfornøjelse, det ærede Medlem talte om, maa vist bero paa en Følelse, han har haft i sit Studerekammer, da han sad og lavede dette overordentlig videnskabelige Foredrag, som vidner om, at det ærede Medlem ikke havde Begreb om den Ting, han talte om.

Sporon-Fiedler: Der synes i alle Partier at være et levende Ønske om, at denne store Sag nu bliver afgjort. Jeg hører til dem, der glæder sig meget derover. Jeg er enig med det ærede Medlem fra Svendborg (Wenzel Neergaard) i alle de Udtalelser, han er fremkommet med. Jeg anser Fæstevæsenet for at være den uheldigste Form, man overhovedet kan finde for Brug af Jord.

Men hvad der bevirker, at jeg kunde ønske at sige et Par Ord ved denne Lejlighed, er de Udtalelser, der faldt fra det ærede Medlem for Odense Amts 1ste Valgkreds (Marott). Det ærede Medlem talte gentagne Gange om „Samfundets Ret til Jorden“. Ja, disse fire Ord bliver anvendt ikke saa sjældent, men det har ikke været mig muligt at finde nogen som helst Begrundelse for deres Berettigelse. Jord er en Handelsvare, der gøres til Genstand for Køb og Salg som alt andet. Den betales, og Samfundet sætter Lovlighedens Stempel paa denne Handel ved at lade den tingløse. Jorden er et Produktionsmiddel, og jeg ved saa udmærket godt, at det er det ærede Medlems Mening, at Produktionsmidler skal inddrages af Staten, men Jord er ikke mere et Produktionsmiddel end f. Eks. Fabrikker o. s. v. Og nu, da vi staar overfor Ordningen af dette Fæstespørgsmaal, vil det være af overordentlig stor Betydning at vide, om det ærede Medlem for sig og sit Parti stadig vil hævde Samfundets Ret til Jorden. I saa Fald maa man desværre paa det bestemteste fraraade enhver Fæster at købe Jord, for man lokker ham derved til at betale for noget, som man bagefter vil fratage ham. Jeg synes ikke, man har Lov til at have en saadan Bagtanke samtidig med, at man taler rosende Ord om Løsningen af den foreliggende Opgave. Ingen, der virkelig ønsker dette Spørgsmaal afgjort paa en for Fæsterne gunstig Maade, kan hylde Doktrinen om Samfundets Ret til Jorden, og det er umuligt for et Menneske at arbejde paa det foreliggende Spørgsmaals gode Løsning, naar han indvendig føler Berettigelsen af Ordene „Samfundets Ret til Jorden“. Det vilde derfor have stor Betydning at vide,